

Hendre'r-Ywydd Uchaf

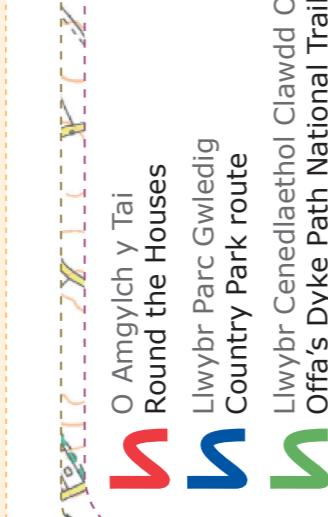
(h) Sain Ffagan: Amgueddfa Werin Cymru

(c) St Fagans: National History Museum

8 Y tai gwag Llangynhafal a Hendre'r-Ywydd

Wedi'i adeiladu ym 1508, mae Hendre'r-Ywydd Uchaf yn enghraifft o ffemddy Cymreig cyfoethocach o'r cyfnod – tŷ frâm nenforch hwy'r y canol oesoedd. Cafodd y tŷ ei symud i Sant Ffagan ym 1956 a nid oes hoel ohono bellach ar y safle. Mae tŷ frâm nenforch yn cynnwys pump bae. Roedd y ddau isaf ar gyfer gwartheg a cheffylau, yn yr un canol oedd ystafell weithio ac yn y dau uchaf roedd neuadd agored gydag aelwyd agored yn y canol ac ystafell wely.

Built in 1508, Hendre'r-Ywydd Uchaf is an example of the wealthier Welsh farmhouse of its time - a late-medieval cruck-framed hall-house. The house was moved to St Fagans in 1956 and nothing remains at the site. Cruck-framed hall houses comprise five bays. The lower two housed cattle and horses, the middle bay a work room, and the upper two an open hall with open hearth in the centre and a bedroom.

8 Adeilad o ddiddoreb hanesyddol

8 Building of historic interest

Enghraifft arall o dŷ ffârm nenforch yw Plas Iago, sy'n dal i sefyll yn y pentref; ond ar ôl sawl newidiad, nid yw'n edrych fel tŷ ffârm nenforch wedi diflannu.

Enghraifft arall o dŷ ffârm nenforch yw Plas Iago, sy'n dal i sefyll yn y pentref; ond ar ôl sawl newidiad, nid yw'n edrych fel tŷ ffârm nenforch wedi diflannu.

Mae rhannau'r llwybr yn mynd heibio safle 9 tŷ gwahanol, a gafodd eu gadael rhwng ddiwedd y bedwaredd ganrif ar bymtheg a dechrau'r ugeinfed ganrif. Mae rhestrymau am eu gadawriad dal yn aneglur. Mae rhan fwyaf o'r ffârm wenforch wedi diflannu.

Plas Iago is another example of a cruck-framed hall house, which still stands in the village; however numerous alterations have left it almost unrecognisable as a cruck-framed hall-house.

Plas Iago is another example of a cruck-framed hall house, which

still stands in the village; however numerous alterations have left it almost unrecognisable as a cruck-framed hall-house.

8 Y tai gwag Llangynhafal a Hendre'r-Ywydd

Mae rhannau'r llwybr yn mynd heibio safle 9 tŷ gwahanol, a gafodd eu gadael rhwng ddiwedd y bedwaredd ganrif ar bymtheg a dechrau'r ugeinfed ganrif. Mae rhestrymau am eu gadawriad dal yn aneglur. Mae rhan fwyaf o'r ffârm wenforch wedi diflannu.

Enghraifft arall o dŷ ffârm nenforch yw Plas Iago, sy'n dal i sefyll yn y pentref; ond ar ôl sawl newidiad, nid yw'n edrych fel tŷ ffârm nenforch wedi diflannu.

Enghraifft arall o dŷ ffârm nenforch yw Plas Iago, sy'n dal i sefyll yn y pentref; ond ar ôl sawl newidiad, nid yw'n edrych fel tŷ ffârm nenforch wedi diflannu.

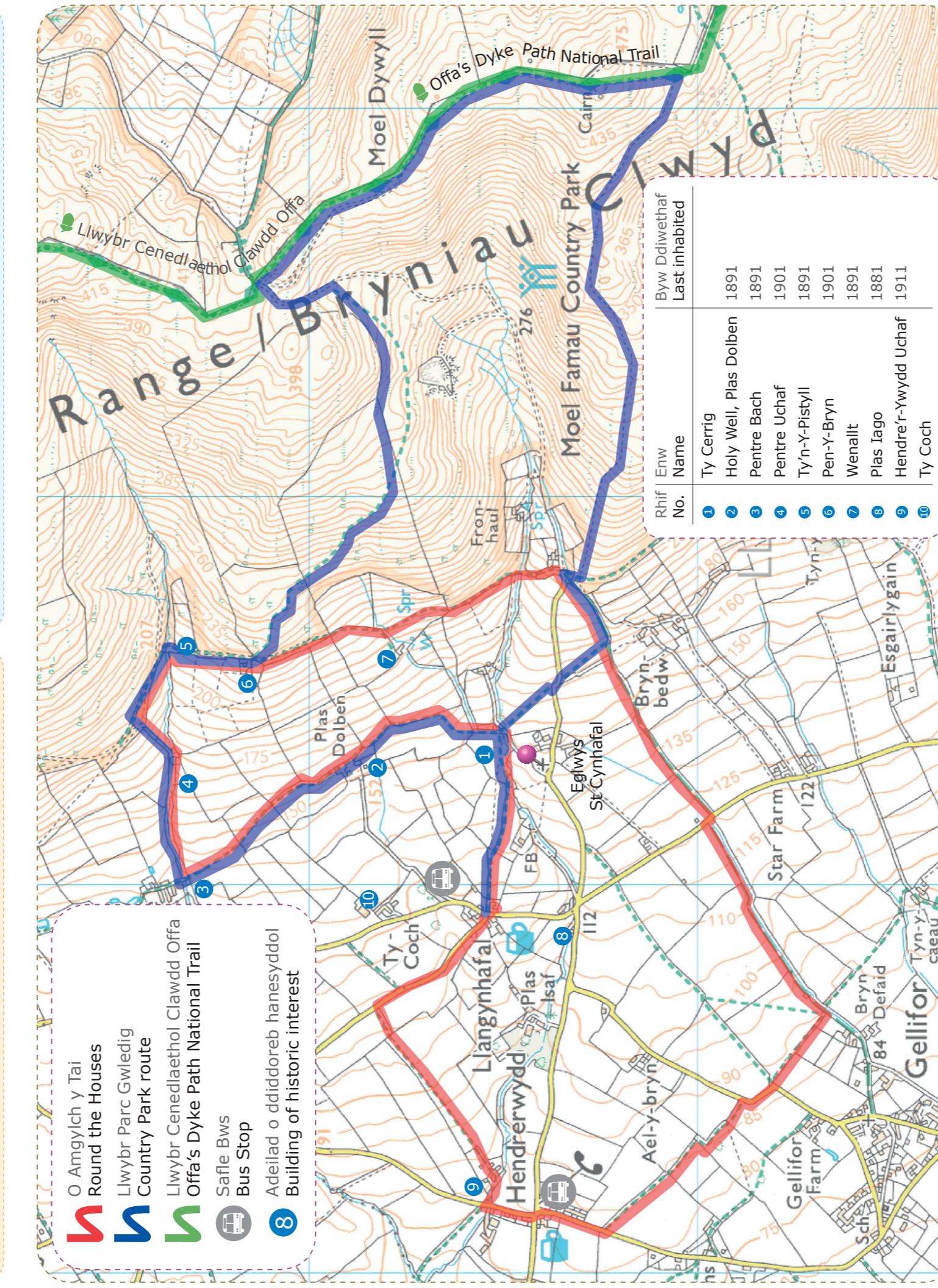
Plas Iago is another example of a cruck-framed hall house, which

still stands in the village; however

numerous alterations have left it

almost unrecognisable as a cruck-

framed hall-house.

Llwybr Cenedlaethol ClawddOffa

Mae llwybr Clawdd Offa yn rhedeg ar hyd Cymru, o Gas-gwent i Brestatyn trwy dirweddau godidog ac amrywiol. Y llwybr 177 milltir, a agorwyd ym 1971, yw un o Lwybrau Cenedlaethol mwyaf poblogaidd ac adnabyddus Prydain.

Offa's Dyke Path National Trail

Offa's Dyke Path runs the length of Wales, from Chepstow to Prestatyn through magnificent and varied landscapes. The 177 mile long path, which opened in 1971, is one of Britain's most popular and well known National Trails.

www.nationaltrail.co.uk/offasyke/

Eglwys Sant Cynhafal

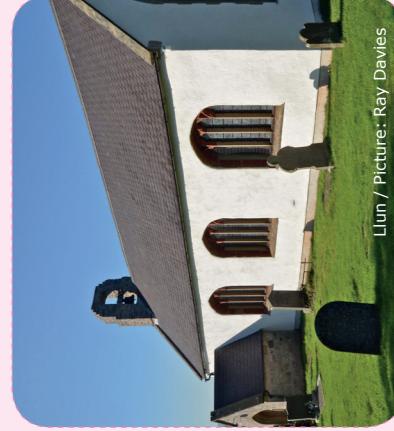
Eglwys Sant Cynhafal yw'r unig un oedd wedi cael ei chysegru i'r mynach o'r 7fed ganrif. Mae plwyf Llangynhafal dal i ddathlu'i nawddsant ar Hydref 5ed.

Mae gan yr eglwys corff dwbl, sydd yn unigryf i Ddyffryn Clwyd a Sir Gaernarfon, gydag un ochr yn cael ei defnyddio fel hostel i bererinion a'r llall am addollad. Mae'r lluw trawiadol a chroff dwbl anarferol yn gwneud iddi sefyll allan o lawer o man yn yr ardal.

St Cynhafal's Church

St Cynhafal's church is the only one dedicated to the 7th Century missionary monk who was even granted his own Saints Day (October 5th), which the Parish of Llangynhafal still celebrates.

The church has a double nave, which is unique to the Vale of Clwyd and Caernarvonshire, with one side being used as a hostel for pilgrims and the other for worship. The striking colour and unusual double nave makes it stand out from many elevated points in the area.

Llun / Picture: Ray Davies